

Provincie Utrecht
T.a.v. de heer B. Krol
Postbus 80300
3508 TH UTRECHT

Datum : 20 december 2013
Ons kenmerk : 13-B514
Doorkiesnummer : 030 693 77 82 (Joachim van der Valk)
Betreft : Effectieve opvang en bescherming van ganzen in Utrecht

Geachte heer Krol, *Beste Baas,*

Vogelbescherming Nederland is een landelijke organisatie met 150.000 leden, die zich inzet voor de bescherming van in het wild levende vogels en hun leefomgeving. Naar aanleiding van het stranden van het ganzenakkoord, "Nederland Ganzenland", vraagt Vogelbescherming Nederland uw aandacht voor de bescherming van ganzen en hun leefgebied.

Nederland Ganzenland

De Vogelbalans 2013¹ laat zien dat Nederland dé internationale mainport voor trek ganzen is. 60-75% van de Europese populaties van kleine rietgans, dwerggans, kolgans, brandgans en grauwe gans verblijft in de winter in Nederland. De internationale verantwoordelijkheid van Nederland voor deze trek ganzen is dus groot. Ons open landschap, dat zich kenmerkt door de aanwezigheid van veel open water en een groot aanbod aan -voor ganzen- voedselrijke graslanden, is de essentiële schakel in de jaarlijkse cyclus van broeden in het arctisch gebied en overwinteren in de gematigde zone. Meren, rivieren en moerassen, waaronder speciaal hiertoe aangewezen N2000-gebieden, dienen als slaappleaats waar ganzen veilig kunnen rusten en drinken. Bescherming van trek ganzen en hun leefgebied is derhalve essentieel voor het duurzaam in stand houden van internationale populaties en geeft daarmee vorm aan onze internationale verantwoordelijkheid.

Daarom vragen wij u:

De bescherming van ganzen als uitgangspunt te nemen voor het opstellen van het ganzenbeleid in uw provincie, door het mogelijk maken van:

---

¹ Sovon, 2013

1) winterrust van 1 oktober tot 1 april

Nederland heeft een grote internationale verantwoordelijkheid voor de opvang van overwinterende ganzen. Van de belangrijkste soorten overwintert meer dan 60% van de wereldpopulatie in Nederland. Zij verdienen daarom een gastvrije ontvangst. Vogelbescherming Nederland vraagt u het symbool voor de vogeltrek, de karakteristieke v-formaties, waar velen dagelijks van genieten als bijzondere waarde in stand te houden. Er moeten geen overwinterende ganzen worden gedood. Boeren moeten een redelijke schadevergoeding krijgen. Daarnaast moeten er voor brand- en rotganzen rustgebieden worden aangewezen van 1 april tot 1 juni omdat deze ganzen laat vertrekken.

2) bescherming van broedende en jaarrond verblijvende ganzen

Broedende inheemse ganzen zijn een aanwinst voor de Nederlandse natuur. Zij moeten hun ecologische niche kunnen waarmaken in grote natuurgebieden. De voedselbeschikbaarheid in het landelijk gebied is de bron voor de toename van het aantal ganzen en daarmee de gewasschade. Symptoombestrijding in de vorm van afschot en legselbehandeling in natuurgebieden is ineffectief en doet geen recht aan een duurzame oplossing voor ganzen en boeren. Symptoombestrijding zal dan ook geen plaats moeten krijgen in het provinciale beleid, een duurzame brongerichte aanpak zal de voorkeur moeten krijgen. Boeren zouden in principe alleen een schadevergoeding moeten ontvangen in het zomerhalfjaar als niet-dodende maatregelen uitvoeren (effectieve verjaging) ter beperking van landbouwschade en daarmee de ganzen teruggedrijven naar natuurgebieden, waar zij met rust gelaten worden.

Toelichting

Overwinterende ganzen

De overwinteringsgebieden, waaronder dus Nederland, zijn essentieel in de levenscyclus van (winter)ganzen. In deze beperkte periode van het jaar moeten de trekkende ganzen voldoende reserves opbouwen voor de reis terug naar het broedgebied. Daarbij is rust en de beschikbaarheid van voedsel de basis voor broedsucces. In de winter is er in mindere mate sprake van schade aan gewassen dan in de zomer, doordat veel gewassen niet of nauwelijks groeien in deze periode, waardoor er voldoende mogelijkheden zijn voor een effectief beschermingsregime.

Zomerganzen én boeren niet gebaat bij symptoombestrijding

Nederland en haar natte natuurgebieden zijn niet alleen belangrijk voor overwinterende ganzen, maar ook voor broedende en overzomerende inheemse ganzen. Broedende ganzen hebben een belangrijke rol in het ecosysteem van natte natuurgebieden. Ze houden moerasgebieden open en voorkomen hiermee dat deze gebieden geheel dichtgroeien met riet en bosschages. Vele planten en dieren profiteren van deze afwisseling. De populatie broedende ganzen in grootschalige natuurgebieden, waaronder Natura 2000, is inmiddels stabiel. De gebieden zitten vol en de aanwas jonge ganzen is even groot als de sterfte van volwassen ganzen. Ingrijpen in de populatie zal resulteren in een netto toename van ganzen, door de verbeterde overlevings- en vestigingskansen van (jonge) ganzen. Daarmee is ingrijpen niet effectief. Daarnaast is intensieve vervolging in natuurgebieden de oorzaak dat steeds meer ganzen kiezen voor het agrarisch gebied en terreinen langs wegen en klaverbladen om te broeden. Effectieve niet dodende maatregelen in het agrarisch gebied “drijven” de ganzen terug naar de natuurgebieden, waar ze met rust worden gelaten.

Buiten de Natura 2000 gebieden nemen de laatste decennia de aantallen ganzen toe. De intensivering van de landbouw in diezelfde periode heeft ervoor gezorgd dat het aanbod aan eiwit- en energierijk grasland sterk is toegenomen. De weidevogels en andere natuurwaarden van het landelijk gebied nemen hierdoor dramatisch af terwijl de ganzen hier sterk van profiteren. De landbouw is daarmee onbedoeld, maar niet te negeren, medeveroorzaker van de toegenomen geschiktheid van Nederland voor ganzen en daarmee de groei van de ganzenpopulaties en de daaraan gerelateerde schade. Ze heeft daarom een toegenomen verantwoordelijkheid voor de groeiende populaties ganzen en daarmee voor de toename van gewasschade. Symptoombestrijding zal geen duurzame oplossing brengen voor boeren en ganzen en daarom staan wij voor een aanpak bij de bron: verjaging uit het agrarisch gebied.

Wij zijn bereid om met u en de partijen in het landelijk gebied mee te denken aan en energie te steken in een oplossing die recht doet aan onze internationale verantwoordelijkheid en tegelijkertijd een duurzame oplossing biedt voor de toenemende gewasschade.

Met vriendelijke groet,
Fred Wouters

c.c.: Statenfracties
IPO dhr. G. Beukema